

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I.
Vsque Ad. Pavlvn. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio**

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Cap. II. De monte Exquilino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

6 BASILICAE S. MARIAE MAIORIS
DE MONTE
EXQUILINO.

Cap. I I.

MONS Exquilinus ceteros ambitu præcellit, de quo sic Marcus Varro loquitur. Exquilie secundæ sunt Regionis. & quidam credunt duos montes esse, vt Andreas Fuluius testatur, & ante ipsum Politianus in Miscellaneis. Multa, & varia nomina obtinet, quæ dictus auctor designat; id verò nomen obtinuit ab excubijs ibi aliquando manentibus, vt Ouidius de Fastibus.

Politian. lib. 2. cap. 6.

Vnde dictos, exquilinos mōs.

Adde quod excubias, ubi Rex Romanus habebat,

Qui nunc exquilias nomina collis habet,

Et Marcus Cato addens ab excubijs dici, quas Romulus more hetrusco, ad sui tutelam cōstituit; nimirum ex duodecim licitoribus, & tercentum militibus constitutis. Vel quia esset à Tullo Hostilio Rege excultus. Et sanè quod huius nominis origo sit verior, clarè proxima nemora testantur. Etenim ibi Martis nemus adest, Fagutale appellatum, & sacellum Larium Querquetulanum vocatum, Martis, & Iunonis, Lucinæ nemora, in quibus Venatores quisquilias ad eludendas aues disseminabant, ante Romæ formationem. Talis montis delicias, & ornamenta notati Scriptores insinuant, ad quos rem remittimus vna cum ipsius montis delineatione hic apposita.

Marlian. lib. 4. cap. 19. Andr. Ful. lib. 2. cap. 6.

QVOD DIVAE MARIAE
MAIORIS BASILICA IN
Exquilini montis summitate
est collocata.

Caput I I I.

OC in monte fuit Sestimini Ciuis Romani Basilica, quam volunt apud illam Diuæ Mariæ Maioris extitisse. Sic Marlianus his verbis: Basilicam Sestiminij Ciuis Romani, apud Aedem Diuæ Mariæ Maioris fuisse nonnulli affirmant: & Andreas Fuluius de Lucinæ nemore agens, vbi Ouidij versus indicat subdens: Eodem loco Ecclesiam Diuæ Mariæ Maioris ad præsepe rigere, quæ felicioribus, quàm Lucina auspicijs nostris temporibus lucem, & vitam ijs largitur, qui nascuntur, cuius hæc est historia, &c. Et Pompeius Vgonius etiam ipse postquam de Exquilij est loquutus, ait: Quod si locus aliquis

Marl. lib. 4. cap. 19.

Andr. Ful. lib. 2. cap. 6.

Pomp. Vgon. lib. 1. de Roman. stationibus. Statione 3. pag. 64.

ex Gentilibus sacer in hoc ambitu constitit, nemus Lucinæ fuit, & proximior Siciminij Romani Basilica, quod ante ipsum Pomponius Lætus scriptis consignauit. Hæc Ecclesia ad gloriose Virginis honorem dedicata fuit, miraculi, quod referam, occasione. Blondus idem confirmat in Roma instaurata his verbis: Et magno Exquiliarum monte speciosissima est Basilica sanctæ Mariæ Maioris. Et Mureti manuscripta simul indicant dictâ Ecclesiam in hoc monte fabricatam esse: nam de septem Romanis collibus loquens, ait: Mons Exquilinus, ubi nunc est Ecclesia Sanctæ Mariæ Maioris, & Thermæ Diocletiani, & Cardinalis Baronius in annotationibus ad Martyrologium die

Blond. lib. 2. in met. 102.

Baron. in annotationibus in Martyr.

quinta Augusti apud Libianum Macellum, in Exquilij reponit; vbi de Liberio, & dicta Basilica loquens ait: Hic fecit Basilicam nomine suo iuxta Macellum Libiæ, &c. & postea: quod autem spectat ad Macellum Libiæ erat in quinta Vrbs Regione, quæ Exquilina dicitur, Macellum Libianum appellatum. & ante ipsum Sextus Rufus monumentis consignauit.

De Regionibus.

Denique huius historici veritas in Romano Breuiario refulget, ex quo plenè intelligitur, talem Basilicam in Exquilino monte manere, his verbis: Nonis Augusti, quo tempore in Vrbe maximi calores esse solent, noctu nix partem collis Exquilini contexit: & Panuius sic loquitur: Liberius Papa, qui anno salutis 353. Petri sedem conscendit, Basilicam Sanctæ Mariæ matris Dei, miraculo niuis in Exquilij propè Aggeres Tarquinij, haud procul à Macello Liuiano, aliàs Liuiæ, &c. Et ante ipsum Anastasius Bibliothecarius sic est loquutus. Hic fecit Basilicam nomine suo iuxta Macellum Liuiæ. quod iudem Panuius in Epitomis idè repetit, aens: Fecit quoque Basilicam iuxta Macellum Liuianum, quæ de nomine suo Basilica Liberij appellata est. Et Platina eodem in monte reposuit haud procul à Macello Liuiano. Nullum dubium adest, huius Ecclesiæ locum in dicti montis angulo esse, atque eminentiori parte, quando omnes Scriptores vna voce testantur. Baronius sic ait: Hic fecit Basilicam nomine suo iuxta Macellum Libiæ, aliàs Liuiæ, &c. Idem addit: Et in concertatione superauerat Damasus parte, quæ ei fauebat, instante. constatq; in Basilica Sicini, ubi ritus Christiani est conuenticulum, & no die centum triginta septem reperta cadauera peremptorum, effratamq; diu plebem agrè postea delimitam. ponitur in descriptione Vrbs Basilica Sicini in Regione quinta iuxta forum Exquilinum non longè à Macello Liuiano, vbi fuisse ponitur Basilica Liberij.

De septem Ecclesijs Vrbs.

Anast. in vita Liberij Papi.

Panuius in epitomis in Liberij Papi.

Vide Plat. in vita Liberij Papi.

Baron. tom. 4. in vita Liberij Papi. ad ann. 367. Panuius lib. 2. cap. 16. Idem tom. 4. ad ann. 367. in vita Damasij.